

Yaro chce Piešťany bez bariér

Narodil sa v slobodnom kráľovskom meste Kežmarok potomkom spišských Nemcov a Maďarov. Okrem obdivu k prírode získal vďaka svojmu pôvodu i toleranciu voči iným názorom a národnostiam. Hoci vystudoval elektrotechniku, dnes je z neho najznámejší piešťanský fotograf - krajinkár a tvorca umeleckých vitráží. Yaro Kupčo.

- Kedy ste sa dostali k fotografovaniu?

- Prvýkrát som fotil s otcovým fotoaparátom Altix na Štrbskom plese. Mal som asi desať rokov.

- Je o vás známe, že uprednostňujete klasickú techniku...

- Fotím na zvitkový film, aký sa používal v klasickom československom Flexarete. Nedávno som si dokonca kúpil starý foták na ploché filmy. Prístroj vyzerá ako veľká krabica od číziem. Fotograf si ho postaví na stojan, cez hlavu si prehodí čiernu plachtu a fotí. Dnes takú kvalitnú fotku neurobí žiaden prístroj a digitál už vôbec nie.

- Vaše zábery krajínok majú zvláštne fluidum. Dlhو čakáte na dobré svetlo?

Foto: Daniel Brogyanyi

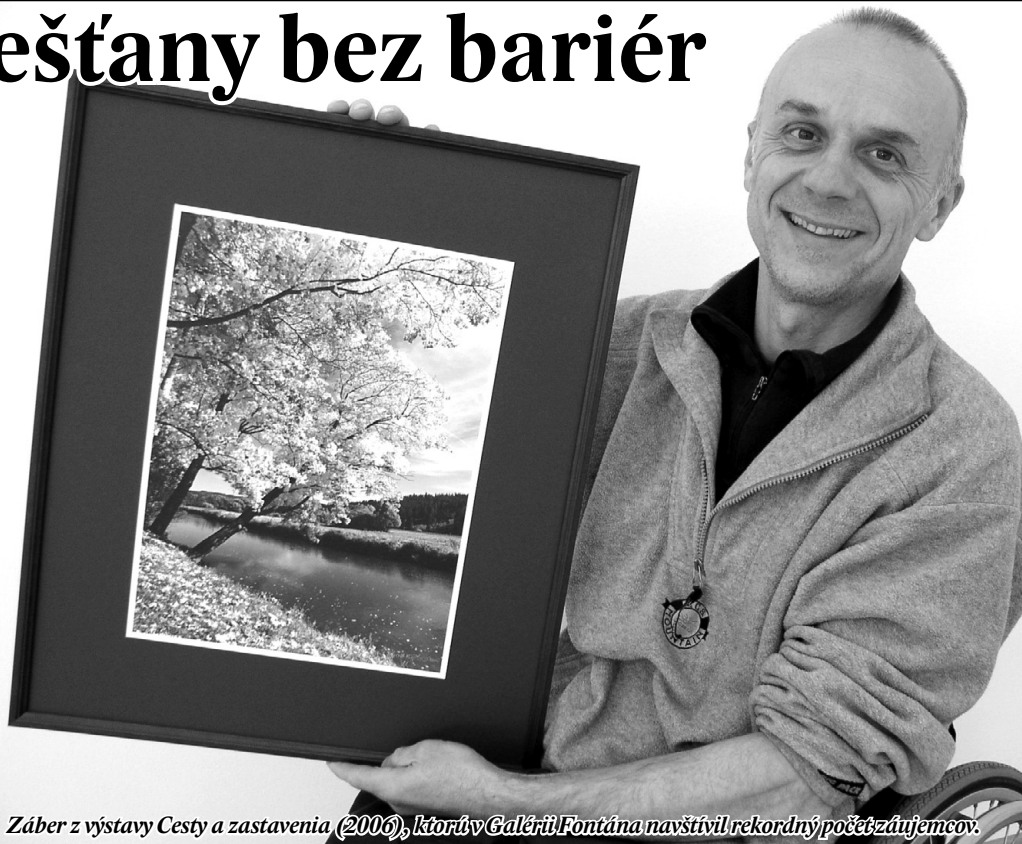
- Minule som chcel od fotiť Ždiarsku Vidlu pri západe slnka. Vzal som výbavu, sadol do auta a išiel do Ždiaru. Tam som si rozložil statív, upevnil aparát, urobil kompozíciu a čakal, kým mi lúč slnka ožiari kopce tak, ako si to predstavujem. Zbytočne, večer som to zbalil a prišiel na druhý deň. Opäť bezúspešne... Asi takto vznikajú moje snímky. Chodím za nimi stovky kilometrov a čakám desiatky hodín.

- Na svojom konte máte už pekný rad výstav. Kde všade ste už fotili?

- Najviac na Slovensku, lebo je najkrajšie. V zahraničí ma zaujali alpské krajiny - Taliansko, Švajčiarsko, Rakúsko a Francúzsko. Ale fotil som aj juhozápad Ameriky - Kaliforniu, Arizonu, Utah a Nevadu. Pekné snímky vznikli na Korzike a v Škandinávii - v Nórsku, Švédsku, Fínsku či Dánsku.

- Ste tvorcem a reštaurátorom umeleckých vitráží v kostole v Suchej nad Parnou, v piešťanskom Kursalone, ale aj v Thermii Palace a Irme...

- Reštaurovanie a výroba vitráží v Thermii bola skutočne výzva. Pochádzali z roku 1912, a preto som

Záber z výstavy Cesty a zastavenia (2006), ktorú v Galérii Fontána navštívil rekordný počet záujemcov.

k tejto práci pristupoval s akousi bázňou. Mal som k dispozícii len staré technické výkresy v maďarčine, ktorej som nerozumel, no podľa nich som sa musel riadiť. Deliacu stenu v bahnisku a zrkadlisku sme dávali do bezpečnostného izolačného dvojskla, takže by mala vydržať dlhšie ako pôvodná. Vitráže na chodbe pri vchode a schodisku boli tiež zničené, ale veľa sa toho aj zachovalo. Bolo ich treba rozobrať, očistiť, doplniť chýbajúce sklíčka a znovu poskladať. Na konci chodby bolo ešte šesť vitráží pravdepodobne od majstra Benku s motívom slovenskej dediny. Pri všetkých prácach bola najdôležitejšia presnosť. Hotové exempláre sme osádzali do pôvodných rámov, ktoré boli robené s toleranciou asi dvadtri centimetre, takže to prinieslo veľa komplikácií.

- Pracujete teraz na nejakej veľkej objednávke?

- Rád by som si oddýchol a venoval sa viac fotografii. V zime ma čakajú dve výstavy a v lete ďalšie dve.

- Ako relaxujete, čo máte radi?

- No to je naozaj podarená otázka! Dobrých ľudí? Pekné počasie? Hudbu, kino, divadlo? Alebo čokoládu? Ale naozaj. Som rád, keď si večer môžem ľahnúť v spacáku niekde na lúku a pozeráť sa na hviezdy. A niekedy vidím aj meteorit...

- Aké jedlo si viete pripraviť?

- Milujem bryndzové pirohy mojej mamy, ale neviem si ich uvariť. A potom úplný skvost - kamiensky piroh.

- Visia vám doma nejaké obrazy alebo fotografie?

- Mám iba jeden obraz - je to pohľad z môjho rodného domu na Kežmarok. V pozadí sú Vysoké Tatry. Maloval ho známy umelec Stano Kovalčík. No a ešte mám zopár fotiek, ale to sú len tie, ktoré som nepredal.

- Paradox je v tom, že aj napriek láske k prírode, práve hory sa vám stali osudnými. Už roky vás stretávame na invalidnom vozíku. Trvalo vám dlho, kým ste sa s ním skamarátili?

- Prišlo to postupne. Aj keď som si nie celkom istý, či som s vozíkom kamarát. Jednoducho som ho prijal.

- Piešťany sa po minulé roky hrdili titulom mesto bez bariér. Ako toto ocenenie vnímate?

- Hnevá ma, keď sa tu stavajú nové budovy, ktoré sú plné bariér. Aj zrekonštruovaná pešia zóna má niekoľko ťažkých vstupov. Prekáža mi, keď na parkovisku pre vozičkárov parkujú autá, ktoré tam nemajú čo hľadať. Policajti sa boja pokutovať vodiča, keď vidia drahé auto s čiernou fóliou na oknách. Na vyhradenom parkovisku často stoja autá so značkou vozičkára, ale tú má zdravý, mocný chlap vybavený pre osemdesiatročnú babku ležiacu doma v posteli. A policajt miesto toho, aby skontroloval či je dotčný držiteľom preukazu ZŤP, kontroluje lekárnicky úplne iným vodičom.

- Piešťanskí vozičkári neradi chodia po chodníkoch. Prečo?

- Nedá sa po nich chodiť, sú krivé, hrboľaté, klopané na jednu stranu. Nielen cesty, aj chodníky sú rozkopané. Ak chcem prejsť na druhú stranu, narazím na vysoký obrubník alebo zaparkované auto. Mnohí lekári si zriadili ambulancie v budovách, kde je plno schodov. Aj keď pri niektorých sú drevené rampy, vozičkári musia hľadať niekoho, kto im rampu dá na schody a vytlačí ich po nej nahor. Ambulancie zväčša navštevujú starí, slabí ľudia, takže nám nezostáva nič iné, len trpezlivo čakať.

- V Piešťanoch ste ale určite našli oveľa viac lepších vecí ako tých negatívnych...

- Niekedy veľmi dávno môj sused povedal, že ak by nežil v Kežmarku, chcel by bývať v Piešťanoch alebo v Nitre. Keď som po prvýkrát prišiel do Piešťan, dal som mu za pravdu. Po úraze som sa začal znova učiť žiť, a to znamenalo spoznávať nových ľudí. Tých som našiel tu. Sú to najmä moji kamaráti zo skupiny Slniečko, ale aj veľa ďalších. Teší ma, keď ma rodení Piešťanci poprosia, aby som im niečo zohnal, vybavil. Dáva mi to pocit, že som zrástol s týmto mestom. Našiel som v ňom okrem priateľov aj množstvo kultúry. Rád chodím do kina, na koncerty, do divadla. Len tie bariéry ma hnevajú.

Viera Dusíková